

Anna Forssén

7.1.2013

Ympäristöministeriö
Kirjaamo
kirjaamo.ym@ymparisto.fi

Lausuntopyyntöne YM16/400/2012

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI YMPÄRISTÖNSUOJELULAIKSI JA ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Ympäristöministeriö on pyytänyt lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi ympäristönsuojelulain ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Teknologiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Yleiset kommentit

Teknologiateollisuus ry pitää tärkeänä, että ympäristönsuojelulain uudistuksessa ympäristölupamenettelyä kevennetään ja nopeutetaan tavalla joka ottaa huomioon ympäristövaikutukset ja edistää yritysten kilpailukykyä. Lakien rajapinnat tulee pitää selkeinä ja lainsäädännön tulee olla yksiselitteistä. Tavoitteena tulee olla nykyistä sujuvampi ja ennakoitavampi lupajärjestelmä ja toimintaympäristö. Ympäristövaikutuksia tulisi arvioida kokonaisvaltaisesti eikä yksityiskohtien perusteella jolloin yhtä näkökohtaa saatetaan parantaa toisen kustannuksella.

Yritysten kohtelun tulee olla yhdenvertaista ja kilpailuedellytysten niin EU-tasolla kuin kansallisestikin tasapuolisia. Teollisuus päästödirektiivin täytäntöönpanossa tulee pitää direktiivin soveltamisalalla ja direktiivin sallimat joustot tulee ottaa käyttöön.

Lausunnolla olevassa luonnoksessa ehdotetaan kansallisista syistä lakiin lisättäväksi energian ja materiaalin käytön tehokkuutta koskeva 59 § sekä toiminnan sijoituspaikan luonnonarvot huomioon ottava 11 §. Teknologiateollisuus ry katsoo, etteivät nämä asiakokonaisuudet kuulu ympäristönsuojelulakiin ja että ehdotetut säännökset tulisi kokonaan poistaa.

Hallitusohjelman edellyttämää koko ympäristölupajärjestelmän selkeyttämistä ei ole käynnistetty. Teknologiateollisuus ry pitää menettelyjen sujuvoittamista tärkeänä. Erilaisen kaava- ja lupaprosessien käsittelyajat valitusasteisiin päätyvine käsittelyineen ovat kohtuuttoman pitkiä. Kuten hallitusohjelmassa on linjattu, tulisi ympäristölupaprosessit saada nopeammiksi, toimintaehdot selkeiksi ja turhat päällekkäisyydet tulisi poistaa.

Anna Forssén

7.1.2013

Uuden ympäristönsuojelulain ensimmäinen vaihe on teollisuuspäästädirektiivin toimeenpanon aikataulun vuoksi jouduttu toteuttamaan nopeasti. Ensimmäinen vaihe on sisältänyt myös kansallisia tavoitteita, joita tässä aikataulussa olisi tullut tarkastella vasta uudistuksen toisessa vaiheessa. Teknologiateollisuus ry:n mielestä kiireellisen aikataulun vuoksi ei ole voitu tehdä riittäviä vaikutusarvioita eikä viranomaisilla ole ollut eri asiakokonaisuuksien käsittelyihin hyvän lainvalmistelun edellyttämää aikaa ja resursseja.

Yksityiskohtaiset kommentit

11 § Toiminnan sijoituspaikan luonnonarvot

Ehdotuksen mukaan ympäristölupaharkinnassa pitäisi pystyä ottamaan nykyistä laajemmin huomioon toiminnan sijoituspaikan luonnonarvot.

Ehdotus muuttaisi ympäristönsuojelulain soveltamisalaa laajentamalla sitä maankäytön muutokseen. Ympäristönsuojelulain soveltamisala on ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen, eikä luonnonsuojelua koskeva päätöksenteko kuulu sinne. Luonnonsuojelulain mukaisesti suojelua vaativat alueet otetaan huomioon ympäristölupaharkinnassa ja maankäytön suunnittelussa. Ympäristölupaharkinnassa varmistetaan, ettei toiminnasta aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa. Lakien väliset suhteet ja kokonaisuus tulee säilyttää selkeinä myös tulevaisuudessa.

Toimijoiden, viranomaisten ja kansalaisten kannalta tarvitaan selkeää ja johdonmukaista lainsäädäntöä. Ehdotettu muutos vie päinvastaiseen suuntaan. Luonnonarvo on määritelty väljästi, laajasti ja tulkinnanvaraisesti, mikä avaa kokonaan uuden selvitys- ja valituskierroksen sekä vuosia kestävä oikeuskäytännön muotoutumisen. Epäselväksi jää myös, keitä ympäristölupavelvollisia muutos todellisuudessa tulee koskemaan. Ehdotettu ympäristönsuojelulain 11 § sisältää luonnonarvojen arvioinnin kannalta laadullisia kriteereitä, joiden tulisi täytyä muussa kuin ympäristölupamenettelyssä. Ehdotettu 11 § mahdollistaisi luonnonarvojen uudelleen selvittämisen ja arvioinnin, toisi siten epätasapainon intressivertailuun ja kaavoituksen rooliin sekä pidentäisi lupaprosessia ja heikentäisi ennustettavuutta entisestään.

Kaikessa yritystoimintaan vaikuttavassa lainsäädännön valmistelussa keskeisenä tavoitteena tulisi olla kilpailukykyisen toiminta- ja investointiympäristön turvaaminen sekä päätöksenteon ennakoitavuuden parantaminen. Hallitusohjelma asettaa uudistukselle tavoitteeksi selkeyttää ympäristölupajärjestelmää, ja ehdotettu muutos on ristiriidassa sen kanssa.

Teknologiateollisuus ry katsoo, että ehdotettu 11 § pykälä tulisi kokonaan poistaa.

13 § Ennaltavarautumisvelvollisuus

Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi toiminnan harjoittajaa koskeva velvoite ennakoiviin toimiin onnettomuuksien ja muiden poikkeuksellisten tilanteiden estämiseksi. Ehdotus

Anna Forssén

7.1.2013

koskisi sekä luvanvaraisia että rekisteröitäviä toimintoja. Ehdotettu säädös aiheuttaisi päällekkäistä ja ristiriitaista valvontaa kemikaaliturvallisuus- ja palo/pelastuslainsäädännön kanssa ja hämärtäisi viranomaisten toimivaltajakoja.

Soveltamisen tulee olla yhtenäistä ja viranomaistoiminnan tehokasta ja siinä pitää käyttää sitä viranomaistahoa, jolla on paras asiantuntemus.

Päällekkäisyyksien vähentämiseksi ja viranomaisten toimivaltajaon pitämiseksi selkeänä, ehdotamme että varautumissuunnitelma on laadittava vain silloin, jos valvontaviranomainen päätöksellään perustellusti katsoo, ettei ennaltavarautumisvelvollisuutta ole muissa toiminnanharjoittajan dokumentaatiossa riittävästi huomioitu.

Lisäksi Teknologiateollisuus ry pitää tärkeänä, että mahdollisesti myöhemmin annettava valtioneuvoston asetuksen valmistelu tehdään yhteistyössä kemikaaliturvallisuusviranomaisten ja toiminnanharjoittajien kanssa, jotta varmistetaan eri lakien yhteensovittaminen laitosten varautumissuunnitelmissa.

15 § Maaperän pilaamiskielto

Maaperän pilaamiskieltoa koskevaa säännöstä ehdotetaan täsmennettäväksi lisäämällä sana *sijoittaa*. Lakiehdotuksen perusteluissa mainitaan, että sijoittaminen kattaisi nykyistä selkeämmin ne tilanteet, joissa maaperään sijoitetaan esimerkiksi hyötykäyttötarkoituksessa jätteitä. Ymmärrämme lainsäädännön yhtenäistämistavoitteet, mutta mielestämme ehdotettu muutos muuttaisi nykykäytäntöä ja rajoittaisi jätteiden hyötykäyttöä tarpeettomasti.

Ehdotamme ensisijaisesti, että voimassa olevaa säännöstä ei muuteta ja *sijoittaa* sana poistetaan säännösehdotuksesta. Jos sijoittaa sanaa ei poisteta, tulisi hallituksen esityksen perusteluihin selkeästi kirjata, ettei ole tarkoitus muuttaa lain nykykäytäntöä.

18 § kemikaalien käyttöä ja säilytystä koskevat huolehtimisvelvollisuudet

Teknologiateollisuus ry viittaa Kemianteollisuus ry:n luonnoksesta hallituksen esitykseksi ympäristönsuojelulaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi antamaan lausuntoon ja tukee siinä annettuja 18 §:n yksityiskohtaisia perusteluja. Perusteluna on, että kemikaaleja tuotteina koskevat säännökset kuuluvat tuotelainsäädäntöön kuten kemikaalilakiin ja sen nojalla valvottaviin kemikaaleja koskeviin EU-asetuksiin.

59 § Energian ja materiaalien käytön tehokkuutta koskevat määräykset

Teknologiateollisuus ry pitää tärkeänä pyrkimystä jatkuvasti parantaa energian ja materiaalien käytön tehokkuutta. Katsomme, että ehdotettu säännös vaarantaa vapaaehtoisuuteen pohjautuvat, hyvin toimivat energiatehokkuuden sopimusjärjestelmät, joissa toiminnanharjoittaja voi valita ja ajoittaa tuotantoonsa sopivimmat ja kustannustehokkaimmat keinot liikesalaisuuksia vaarantamatta.

Anna Forssén

7.1.2013

Teollisuuspäästädirektiivi ei edellytä energia- tai materiaalitehokkuudesta annettavia lupamääräyksiä, vaan ainoastaan, että lupaviranomainen varmistuu energian käytön tehokkuudesta ja jätehierarkian noudattamisesta (11 art.). Tätä vastaavasti lausunnolla olevan lakiehdotuksen 8 §:ssä on asetettu energiankäytön tehokkuus yhdeksi toiminnanharjoittajan perusvelvollisuuksista. Lausunnolla olevan lakiehdotuksen 54 § 3 mom on parhaan käyttökelpoisen tekniikan kokonaisharkinnan ohella riittävä energia- ja materiaalitehokkuudesta säätelemiseen, eikä muutoksia ympäristönsuojelulakiin tarvita.

Energiatehokkuusdirektiivin täytäntöönpano on alkamassa ja energiatehokkuutta koskevat vaatimukset tulee toteuttaa energiatehokkuusdirektiivin toimeenpanon myötä. Näin vaadittavat toimenpiteet voidaan laatia mahdollisimman yksiselitteisiksi ja päällekkäisyyksiltä vältytään. Soveltamisen tulee olla yhtenäistä ja viranomaistoiminnan tehokasta käyttämällä sitä viranomaistahoa, jolla on paras asiantuntemus.

Materiaalitehokkuus on vaikea määritellä eikä siihen ole olemassa selkeää mittaristoa. Tästä syystä on tärkeää, että EU-tasolla tähän kiinteästi liittyvät resurssitehokkuusaloitteet ja esimerkiksi kansallinen materiaalitehokkuusohjelma katsotaan ensin, ennen kuin ympäristönsuojelulakiin sisällytetään materiaalitehokkuutta koskevia muutoksia. Jätelain säätämisen yhteydessä tehty muutos riittää.

Toiminnan osaprosessien tiedot, kuten energia- ja materiaalitehokkuuteen liittyvät tiedot, ovat liikesalaisuuksia. Lupamääräyksen mukaan raportoitavat tiedot ovat kuitenkin julkisia. Tästäkään syystä energian ja materiaalien käytön tehokkuutta koskevia määräyksiä ei pidä sisällyttää valmisteilla olevaan lakiin.

Teknologiateollisuus ry tukee työ- ja elinkeinoministeriön ja Elinkeinoelämän keskusliiton säännöksestä jättämiä eriviä mielipiteitä ja mielestämme ehdotettu 59 § tulee kokonaan poistaa.

77 § Päätelmien noudattaminen suurten laitosten ympäristölupaharkinnassa

Teollisuuspäästädirektiivin mukaan raja-arvot olisi määrättävä niin, etteivät BAT-päätelmissä esitetyt enimmäispäästötasot ylittyisi. Lausunnolla olevan pykälän mukaan päästöraja-arvot on määrättävä päästötasojen vaihteluväliltä.

Teknologiateollisuus ry ehdottaa, että 1 mom 2. lause muotoillaan direktiivin 15 art. 3 kohdan mukaisesti seuraavasti: "Päästöille on luvassa määrättävä päästöraja-arvot niin, etteivät päästöt normaaleissa toimintaoloissa ylitä päätelmien päästötasoja."

200 § Käsittelymaksut

Lausunnolla olevassa ympäristönsuojelulaisissa ehdotetaan uutena kohtana valvonnan osittaista maksullisuutta. Jos valvonta muuttuu osittain maksulliseksi, toivomme, että kerätyt valvontamaksut ohjautuvat valvontaresursseihin ja valvontatoiminnan kehittämiseen. Toiminnanharjoittajien kustannuksia lisäävät jo erilaiset selvitysvelvollisuudet, eikä kustannuksia tulisi perusteettomasti lisätä.

Anna Forssén

7.1.2013

203 § Mittausten ja tutkimusten laadunvarmistus

Ehdotuksen mukaan, pykälä vastaisi pääosin nykyisen ympäristönsuojelulain 108 §:ää. Teknologiateollisuus ry:n näkökulmasta pykälää on laajennettu huomattavasti voimassa olevasta. Ympäristönsuojelulaki kattaa laajan joukon toimijoita, eivätkä esitetyt menettelyt sovi kaikille.

Säännöksessä ehdotetaan, että mittaukset, testaukset, selvitykset ja tutkimukset tulee tehdä laboratorioissa jolla on akkreditoitu laatujärjestelmä. Raskas ja hyötyyn nähden ylimitoitettu laboratorioiden akkreditointivaatimus tekisi oman laboratoriotoiminnan toiminnanharjoittajalle mahdottomaksi. Oman valvonnan puuttuminen heikentäisi reagoimisaikaa mahdollisissa ongelmatilanteissa sekä poistaisi toimijalta koko toiminnan kannalta tärkeän osaamisen.

Teknologiateollisuus ry ehdottaa, että ehdoton vaatimus laboratorioiden akkreditoidusta laatujärjestelmästä poistetaan ja mittaukset, testaukset, selvitykset ja tutkimukset voidaan tehdä myös viranomaisten muulla tavalla hyväksymässä laboratorioissa. Lisäksi, mittausten ja tutkimusten laatuvaatimuksissa tulee keskittyä vain ympäristöluvassa annettujen tavoite- ja raja-arvojen seurantaan.

Lisäksi Teknologiateollisuus ry viittaa Elinkeinoelämän keskusliiton luonnoksesta hallituksen esitykseksi ympäristönsuojelulaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi antamaan lausuntoon ja tukee siinä esitettyjä näkökohtia.

Kunnioitavasti

Teknologiateollisuus ry

Mika Nykänen
johtaja